

ELŐZETES KÖRNYEZETI CÉLKITŰZÉSEK ÉS INTÉZKEDÉSI JAVASLATOK

1-1 Szigetköz

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése során a területi tervezők minden víztestre meghatározták az előzetes környezeti célkitűzéseket és intézkedési javaslatokat tettek.

A Víz Keretirányelvnek megfelelően a társadalom hatékony bevonása érdekében az előzetes intézkedéseket az érdekeltekkel véleményeztetni kell. Az Észak-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács megyei albizottságai megtárgyalták a víztestek környezeti célkitűzéseit és az előzetes intézkedéseket, melyeket a következőkben foglalunk össze.

Az alegység területén hat előzetesen erősen módosított víztest (Duna Szigetköznel, Mosoni-Duna alsó, Mosoni-Duna középső, Mosoni-Duna felső, Lajta, Szigetközi Mentett Oldali Vízpótló Rendszer) van.

A Dunán ennek jellemző oka a folyó elterelése, a főág és mellékág megfelelő kapcsolatának hiánya, alsó szakaszon a medersüllyedés problémája.

A Mosoni-Dunán a szabályozott vízpótlás, a felső szakaszon az árhullámok hiánya, alsó szakaszon jellemző a Duna medersüllyedéséből adódó vízszintsüllyedés. A mentett oldali vízpótló medreire jellemző a szabályozott vízpótlás, vízkormányzás, az Alsó-Szigetközben a medrek vízpótlása nem megoldott, s a hosszirányú átjárhatóság nem biztosított.

A Lajtán az osztrák szakaszon lévő vízmegosztás miatt a vízjárás nem természetes, az árvízvédelmi töltések között a hullámtér keskeny.

A beavatkozások jelentős részének fenntartása hosszú távon indokolt, ezek figyelembe vételével cél a jó ökológiai potenciál megteremtése.

A vízfolyásokra általánosan nem jellemző a kémiai terhelés, de a mentett oldali vízpótló rendszerben kimutatható a diffúz tápanyag- és szervesanyag-terhelés. A biológiai és kémiai állapotértékelés összesítése szerint a víztestek ökológiai és kémiai állapota/potenciálja mérsékelt.

A dunai medersüllyedés hatásait csökkenteni kell. Meg kell építeni a Mosoni-Dunán a torkolati művet, melynek hatása a Mosoni-Dunán Dunaszeg térségéig kimutatható. A mellékágakat és holtágakat rehabilitálni kell. Határvízi együttműködések során a Lajtán a vízmegosztás változtatása javasolt. A nagyműtárgyak közelében szükség esetén hallépcsőt kell létesíteni. A jó mezőgazdasági gyakorlat bevezetésével a terheléseket csökkenteni kell. A mezőgazdasági területek és a medrek között védősávot, pufferzónát kell kialakítani, mely a helyes parti zonáció kialakításával legalább féloldali árnyékolást ad a medreknek, illetve visszatartja a termőterületekről kimosódó szerves- és tápanyagokat.

Az intézkedések jelentős mértékben érintik a jelenlegi területhasználatokat.

Az alegység területét érintő vízfolyások és állóvizek ökológiai állapotának javításához az alábbi projektek nagymértékben hozzájárulnak:

- A Szigetközi Természetvédelmi Egyesület javaslata a Szigetköz-Csallóközi hullámtéri mellékág-rendszer többcélú rehabilitációjára
- Mosonmagyaróvár városi szennyvíztisztító fejlesztése (KEOP 1.2.0.) – a 2. forduló előkészítése alatt álló, beadott projekt

- Mosoni-Duna és Lajta folyó térségi vízgazdálkodási rehabilitációja (KEOP-2.2.1./1F) – elnyert projekt
- Szigetközi mentett oldali és hullámtéri vízpótló rendszer ökológiai célú továbbfejlesztése (KEOP-2.2.1./1F) – elnyert projekt
- Győr–Gönyű kikötőfejlesztés (Mosoni-Duna torkolat)

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés keretében a SZITE javaslata mellett meg kell vizsgálni a korábbi meanderező változat hatékonyságát is.

Az intézkedési javaslatokat víztestenként a mellékelt táblázat tartalmazza.

Szigetköz

Víztest neve	Víztestet alkotó vízfolyások	állapot- értékelés	Kockázatoság								Erősen módosított	Erősen módosított állapot oka	tervezett intézkedések	tervezett/futó projekt, mely az intézkedéseket részben/egészében tartalmazza	Környezeti célikitűzés					megjegyzés	
			Tápanyag-terhelés szerint	oka	Szerves-anyag-terhelés szerint	oka	Veszélyes anyag szerint	oka	Hidro-morfológiai szempontból	oka					alap célikitűzés			határidő módosítás			
															jó ökológiai és kémiai állapot	jó ökológiai potenciál	2015-ig	2021-ig	2027-ig		
Duna Szigetközéni	Duna + hullámtéri vízpótlórendszer	mérsékelt	nem	-	nem	-	kiértékelhető elemekre megfelelő	-	igen	EM	igen	duzzasztot szakasz, nem megfelelő kereszt- és hosszirányú szabályozási művek, süllyedő meder, mesterséges vízjárás	Kis- és középvízszint süllyedés csökkentése vízmosztás módosítása ökológiai állapot javítása az Árvízi irányelv figyelembevételével (levezetőképesség javítása megfelelő hullámtér-kezeléssel) Mederbeli keresztirányú művek kialakítási lehetőségeinek vizsgálata az 1834.2, az 1826.2, és az 1814.9 fkm szelvényekben, a meglévő keresztirányú művek magasságának felülvizsgálata. Mellékágrehabilitáció, hallépcsők, megkerülő csatornák kialakítása a nagy műtárgyaknál (SZITE projekt) Óreg-Duna rehabilitáció meanderező ágrendszer kialakításával A hajózóút-tervezésnél az ökológiai szempontok figyelembevétele Szogyé-Véneki mellékágrendszer rehabilitáció	SZITE projekt (részben) Szigetköz KEOP-2.2.1.	X	X	X				A tervezett intézkedések összhangban vannak a SZITE-nek, a Reális Zöldek Klubjának, a KAEG Zrt-nek a <i>Jelentős Vizsgádkódási Kérdések</i> re adott véleményével
Mosoni-Duna alsó	Mosoni-Duna	mérsékelt	nem	-	nem	-	kiértékelhető elemekre megfelelő	-	igen	EM	igen	medersüllyedés, a vízjárás erős befolyásolása, szignifikáns változás	Kis- és középvízszintek emelése keresztirányú átjárhatóság (a mentett oldali vízpótló irányába) Lokális mederkorrekció, lefűződött mellékágak és holtágak rehabilitációja, külterületi szakaszokon a meder szűkítése, belterületi szakaszokon társadalmi igényeknek megfelelő partrendezés torkolati duzzasztó és halátjáró építése vízszintszüllyedés kezelése, Győri csatornahálózat rekonstrukciója	Duna Projekt KEOP Mosoni-Duna és Lajta KEOP-2.2.1. Győr-Gönyű KIOP	X	X	X		X	A tervezett intézkedések összhangban vannak Győr városnak a <i>Jelentős Vizsgádkódási Kérdések</i> re adott véleményével	
Mosoni-Duna középső	Mosoni-Duna	mérsékelt	összességében nem, de Mosonmagyaróvár térségében igen	túlterhelt szennyvíztisztítás	nem	-	kiértékelhető elemekre megfelelő	-	igen	EM	igen	duzzasztás, mederátvágás, mesterséges befolyásolt vízjárás, átjárhatóság hiánya	Mosonmagyaróvári duzzasztó ökológiai célú átalakítása hallépcsővel, határvízi együtműködések, vízmosztás módosítása Lokális mederkorrekció, lefűződött mellékágak, holtágak rehabilitációja keresztirányú átjárhatóság biztosítása; a feliszapolódás megszüntetése érdekében kotrás a földmúvek és a mellékágakban, meder szűkítése vezetőművekkel, sarkantyúkkal, a vízszállításból kizárt területeken élő-és ivóhelyteremtés, a belterületi szakasz társadalmi igényeket kielégítő partrendezése hullámtéri gazdálkodás (rét, legelő, erdő) Mosonmagyaróvári szennyvíztisztító kapacitásának növelése	Duna Projekt KEOP-2.2.1 Mosoni-Duna és Lajta KEOP-2.2.1. Mosonmagyaróvár városi szennyvíztisztító fejlesztése KEOP 1.2.0.	X	X	X		X		
Mosoni-Duna felső	Mosoni-Duna	mérsékelt	nem	-	nem	-	nem (nincs adat)	-	igen	EM	igen	jelentős elzárás, átjárhatóság hiánya, mesterséges vízjárás, vízkivétel	Lokális mederkorrekció, lefűződött mellékágak rehabilitációja, külterületi szakaszokon a meder szűkítésébeltérületi szakaszokon társadalmi igényeknek megfelelő partrendezés hosszirányú átjárhatóság biztosítása; határvízi együtműködések, vízmosztás módosítása jó mezőgazdasági gyakorlat,	Mosoni-Duna és Lajta KEOP-2.2.1.	X	X	X		X		
Lajta	Lajta, Lajta főmeder	mérsékelt	nem	-	nem	-	kiértékelhető elemekre megfelelő	-	igen	EM	igen	mesterségesen befolyásolt vízjárás, ismétlődő nyári vízhiány, duzzasztott szakasz, korlátozott átjárhatóság, nem megfelelő zonáció, nem megfelelő hullámtér, mederszabályozás	Nyílt árter kialakítása a Lajta másodrendű védvonal felhagyásával új életerek létrehozása Hallépcsők kialakítása nagyműtárgyak közelében alsó szakasz rehabilitációja, ökológiai átjárhatóság biztosítása határvízi együtműködések: vízkészletek, vízmosztás felülvizsgálata, Parti erdei égerláp vízpótlása a folyó 5,4 fkm térségében lokális talajvízszint emeléssel jó mezőgazdasági gyakorlat	Mosoni-Duna és Lajta KEOP-2.2.1.	X	X	X		X	A tervezett intézkedések összhangban vannak a SZITE <i>Jelentős Vizsgádkódási Kérdések</i> re adott véleményével	
Szigetközi Mentett Oldali Vízpótló Rendszer	Véneki-csatorna, Szavai-csatorna, Patkányosi-tápcsa, Ásványi-tápcsa, Révfülöpi-csatorna, Remencei-csatorna, Bácsai-csatorna, Örömkő-laposi-csatorna, Zámolyi-csatorna, Dunaszegi-csatorna, Parlagnyilasi-csatorna, Papcsucskai-csatorna, Eperjesi-ág, Zsejkei-csatorna, Hédervár-Vadaskerti-csatorna, Hédervár-Darnói-csatorna, Szentkúti-csatorna, Nováki-csatorna, Kohányi-karély, Orbán-ér, Újhídi-ág, Kányási forduló, Zátonyi-Duna, Kis-Zátonyi holtág, Pontyos-Örvényi-csatorna, Kisbodaki-összekötő-csatorna, Lósziget-csatorna, Gombóc-Bár-Duna, Lipóti-csatorna, Bokrosi-csatorna, Rajkai-belvízcsatorna	mérsékelt	igen	diffúz	igen	diffúz	nem (nincs adat)	-	igen	EM	igen	trapézmeder, duzzasztott szakaszok, kisvízi meder túl szűk a meanderezéshez, mesterséges vízjárás	meder-rehabilitáció (kaszálás, cserjeirtás, iszapolás, partkiegyenlítés), összekötő csatornák kialakítása belvízvédelmi koncepció felülvizsgálata alapján leválasztás depóniával, műtárgyakkal vízkivételi lehetőségek kialakítása a hullámtérből zsilipek üzemrendjének felülvizsgálata tekintettel az ökológiai igényekhez hosszirányú átjárhatóság megoldása a rendszeren belül, a részvízgyűjtők között és a Mosoni-Duna irányába (torkolati hallépcsők kialakítása, műtárgyak átjárhatóvá tétele), keresztirányú átjárhatóság megoldása védősáv a mg-i területek és a meder között, szelektív növényirtás, fenntartó kotrás, jó mezőgazdasági gyakorlat (parti sávok felülvizsgálata, kialakítása, füvesítés, fásítás)	Szigetköz KEOP-2.2.1.	X	X	X		X		
Rét-árok	Rét-árok	mérsékelt (becsült)	nem	-	nem	-	nem (nincs adat)	-	-	-	nem	-	határvízi együtműködések (Lajta, Rétárok vízmosztásának felülvizsgálata), jó mezőgazdasági gyakorlat		X	X					
Szivárgócsatorna	Szivárgó csatorna	mérsékelt (becsült)	nem	-	nem	-	nem (nincs adat)	-	-	-	nem	-	hosszirányú átjárhatóság, ökológiai mederrendezés költséghatékonysági vizsgálata határvízi együtműködések jó mezőgazdasági gyakorlat,		X	X					
Lipóti-morotvató	-	mérsékelt	lehetséges	-	lehetséges	-	nem (nincs adat)	-	nem	-	nem	mesterséges vízpótlás	a tó vízpótlási módjának felülvizsgálata		X	X			Fokozottan védett terület; Jelenleg a tónak felszíni vízpótlása van, ami elvileg nem felel meg a morotvatavak ökoszisztémáinak. A tó jelenlegi állapota megfelelő, de szükséges vizsgálni a megváltozott vízpótlás várható hosszútávú hatásait.		